gemeente Terschelling

Raadsvoorstel

Onderwerp: **Vastleggen wegcategorie en wegtype gemeente Terschelling**

Jaar/nummer: **2024-…**

In behandeling bij: **Wethouder Wassink**

Voorstel

1. Instemmen met het voorstel tot het “Vastleggen van wegcategorieën en wegtypes gemeente Terschelling” met nummer 2024/ …;
2. -De tekeningen 2024-30A, 2024-30B en 2024-30C tot onlosmakelijk onderdeel van het onder 1 bedoelde voorstel te betitelen.

Samenvatting

Onze ambitie voor het wegbeheer is aan de wettelijke taak (zorgplicht) te voldoen en bovendien onze financiële middelen zo goed en effectief mogelijk te besteden. We willen het kapitaalgoed wegen op de juist manier onderhouden en kapitaalvernietiging en aansprakelijkstellingen in de toekomst zoveel mogelijk voorkomen.

Om bovenstaande te kunnen realiseren is het noodzakelijk te beschikken over een wegenbeheerplan. Het huidige wegenbeheerplan loopt in 2025 af. Voorafgaand aan het opstellen van een nieuw wegenbeheerplan (2026-2030) is het van belang de wegencategorisering, in relatie tot wegtypes, binnen wegbeheer door uw raad vast te laten stellen.

Toelichting

Vanwege de verantwoordelijkheden van de gemeente Terschelling als wegbeheerder is vastgelegd in het huidige wegenbeheerplan dat de gemeente het wegbeheer inricht volgens de landelijke beheersystematiek (CROW publicatie 147). Dit betekent een preventief onderhoudsbeleid volgens rationeel wegbeheer, een goede klachtenregistratie en regelmatige inspecties volgens de landelijk geaccepteerde methode.

Als onderdeel van het rationele wegbeheer is in 2021 samen met Ameland een nieuw beheersysteem voor de openbare ruimte aangeschaft; BrutIS. Bij het inrichten van BrutIS is het van belang dat we de wegen indelen op wegtype, zodat de inspectiegegevens getoetst kunnen worden aan de normering voor dat type weg en er berekeningen kunnen worden gemaakt ten behoeve van de te verwachten kosten voor het onderhoud.
Als deel van de uitvoering van het wegenbeheerplan is de afgelopen 3 jaar de CROW methodiek verder geïmplementeerd. Meldingen en klachten zijn geregistreerd, er zijn periodieke inspecties uitgevoerd en alle data is gestructureerd opgenomen in het beheersysteem. De wegbeheerder heeft daardoor inzicht in de staat van onderhoud van de wegen op Terschelling.

De indeling in wegcategorie en wegtype is van belang omdat niet iedere weg op dezelfde manier door het verkeer wordt gebruikt. Hoofdwegen worden intensiever gebruikt dan lokale wegen. Daardoor varieert de frequentie en intensiteit van het aan de wegen te verrichten onderhoud. Door wegcategorieën en wegtypes vast te stellen, kunnen het onderhoudsprogramma en de daarbij horende budgetten beter worden vastgesteld. Het indelen van wegen helpt dus bij het inschatten van het benodigde onderhoud en de daarbij horende financiële middelen. De benodigde budgetten kunnen nauwkeuriger worden toegewezen en gecontroleerd.

De CROW (Centrum voor regelgeving en onderzoek in de Grond-, Water, en Wegenbouw) hanteert in Nederland een classificatiesysteem voor wegen dat helpt bij het organiseren en beheren van het wegennet. Dit systeem categoriseert wegen op basis van hun functie, gebruik en verkeersintensiteit.

- Functionaliteit van het wegennet:
  De functie van de weg moet voldoende duidelijk zijn, zodat onbedoeld gebruik van de infrastructuur wordt voorkomen;
- Homogeniteit van het verkeer:
  Zoveel mogelijk voorkomen van ontmoetingen tussen verkeersdeelnemers met hoge snelheids- en richtingsverschillen;
- Voorspelbaar verkeersgedrag:
  Het moet duidelijk zijn wat van een weggebruiker wordt verwacht, zodat onzeker gedrag zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Vanuit bovengenoemde kenmerken zijn er drie wegcategorieën te onderscheiden, namelijk:

- *Stroomwegen*

Dit zijn wegen voor het snel verwerken van doorgaand verkeer, zoals autowegen en autosnelwegen. Deze kom je binnen onze gemeente niet tegen. Tegemoetkomend en kruisend verkeer hoef je op stroomwegen niet te verwachten. Langzaam gemotoriseerd verkeer ook niet.

- *Gebiedsontsluitingswegen*

Wegen voor het ontsluiten van gebieden zoals kernen, woonwijken, bedrijventerreinen, etc. In principe zijn dit binnen de gemeentegrens de 50- en 70 km-wegen. Omdat de snelheid hoog is, wordt langzaam en kwetsbaar verkeer niet gemengd met het snelle en zware verkeer. Er moeten dus aparte fiets- of fiets/bromfietspaden zijn voor de fietsers. Op gebiedsontsluitingswegen wordt de voorrang geregeld door voornamelijk verkeerslichten, borden en figuraties op het wegdek (bijv. haaientanden). Op gebiedsontsluitingswegen van 50 km/uur kun je (brom)fietsers op de rijbaan verwachten.

- *Erftoegangswegen*

Wegen voor de toegankelijkheid van woningen, winkels, etc. in combinatie met een straat. In principe zijn dit de 30 km-wegen en de woonerven. De snelheid is er relatief laag en het verkeer zou er veilig gemengd moeten kunnen bewegen. Je vindt op erftoegangswegen dus geen aparte fietspaden/-stroken en op kruisingen is de voorrang niet geregeld door borden of tekens op de weg.

Op Terschelling kennen we 2 wegcategorieën; de gebiedsontsluitingswegen en de erftoegangswegen. Zie onderstaand schema voor de samenhang tussen wegcategorie en Wegtype.

Wegcategorie	**Wegtype**
Gebiedsontsluitingsweg	Busbaan/route
	Industrieweg
Erftoegangsweg	Buurtontsluitingsweg
	Landbouwweg
	Woonstraat
	Woonerf
	Parkeerterrein
	Winkelerf
	Plein
	Voetpaden
	Recreatief fietspad duinen
	Recreatief fietspad polder
	Fietspad hoofdweg

Elke wegcategorie valt uiteen in verschillende wegtypes. Het
wegtype wordt bepaald door de kenmerken van een weg die een aanduiding kunnen zijn voor de functie, het gebruik of het beheer van de weg.
De CROW wegbeheersystematiek kent de wegtypes 1 tot en met 7, waarbij de gebruikersfuncties 3 tot en met 7 van toepassing zijn voor de gemeente Terschelling, zie onderstaande schema.

wegtypes		
Nr.	Benaming CROW	Gebruiksfunctie Terschelling
1	Hoofdwegennet	n.v.t.
2	Zwaar belaste weg	n.v.t.
3	Gemiddeld belaste weg	Busbaan/route Industrieweg
4	Licht belaste weg	Buurtontsluitingsweg Landbouwweg
5	Weg in woongebied	Woonstraat Woonerf Parkeerterrein
6	Weg in verblijfsgebied	Winkelerf Plein Voetpaden
7	fietspaden (vrijliggend)	Recreatief Duinen Recreatief Polder Fietspad Hoofdweg

Voor de herkenbaarheid zijn onderstaande foto's toegevoegd voor de wegtypes 3 tot en met 5. Wegtype 6 en 7 spreken voor zich zoals ze in bovenstaande schema zijn vermeld. Bij dit voorstel zijn een drietal tekening (2024-30A, 2024-30B en 2024-30C) gevoegd met daarop de indeling naar weg type van de wegen in beheer bij de gemeente Terschelling.

Wegtype 3: Burg. van Heusdenweg West Terschelling

Wegtype 4: Molenweg te Formerum

Wegtype 4: Tuinpad te Midsland (landbouwweg)

Wegtype 5: Rozeland te Midsland

Om de beheersystematiek compleet te maken wordt na het vaststellen van de indeling van de wegen (en paden) in wegtypen, dit uitgewerkt naar een advies over de minimale kwaliteit van onderhoud behorend bij een wegtype en de bijbehorende te verwachten onderhoudskosten. Daarmee heeft de gemeenteraad handvatten om te sturen op de te realiseren staat van onderhoud van de wegen en paden binnen de gemeente Terschelling en op de te reserveren budgetten voor het wegenonderhoud.

De wegenbeheersystematiek biedt een gestructureerde aanpak (stappenplan) voor het beheren en onderhouden van wegen. Een eerste stap hierin is “Inventarisatie” en een onderdeel hiervan is het vaststellen van de wegcategorie (wegtype). Elke stap levert een specifieke product op met als doel de wegkwaliteit te waarborgen en efficiënt onderhoud te plannen.

• **Inventarisatie**: Het vaststellen van de kenmerken (o.a. wegtype) en de gewenste kwaliteitsniveau’s van de wegen.
Product: een “gevuld” Wegbeheerdatabase (Brutis)
• **Beoordeling**: Analyseren van wegconditie en onderhoudsbehoeften.
Product: Inspectiegegevens.
• **Planning**: Opstellen van een wegenbeheerplan en een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Product: Wegenbeheerplan incl. MJOP en kosten raming
• **Uitvoering**: Uitwerken van het MJOP.
Producten: Werkplannen, en onderhoud wegen.

Historie

In het coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Terschelling staat benoemd, dat er speciale aandacht gegeven moet worden aan de aanleg en vooral aan het onderhoud van wegen en paden.
Bij de voorgaande beheerplannen is vastgelegd dat de gemeente de wegen en paden rationeel beheerd volgens de methode zoals deze is ontwikkeld door het C.R.O.W.
Het vaststellen van de wegcategoriën maakt onderdeel uit van de beheermethode.

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht om wegen goed te onderhouden. Dit betekent dat zij redelijke maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de wegen veilig en bruikbaar zijn. Bij het niet op de juiste wijze onderhouden kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld bij schade.

Belang voor toerisme/samenleving/economie

In TS25 de toekomstvisie van Terschelling voor 2025 worden drie pijlers genoemd:

- Een krachtige samenleving;
- Duurzame economie;
- Waardevolle omgeving.

Deze pijlers vormen het fundament van de Toekomstvisie van Terschelling in 2025.

Vanuit de pijler “een krachtige samenleving” is onder mobiliteit het volgende vermeld:
Onze inwoners en gasten kunnen zich makkelijk en veilig over Terschelling verplaatsen. Dit kan wandelend, fietsend, met de auto of met het openbaar vervoer.

De pijler “waardevolle omgeving” beschrijft dat de gemeente Terschelling haar omgeving zoveel mogelijk in stand wil houden voor de toekomst voor zowel mens, plant als dier. Hier staat nog het volgende letterlijk beschreven:
Zowel in het buitengebied als in bebouwd gebied streven we ernaar de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren. Een openbare ruimte met kwaliteit nodigt uit tot verblijf en ontmoeting. De openbare ruimte moet optimaal ingericht zijn. Functies worden op elkaar afgestemd en met elkaar verbonden

De vaststelling van de wegencategorisering i.r.t. wegtypes is een basis die gelegd moet worden vanuit wegbeheer om aan de ambities uit de toekomstvisie te kunnen voldoen.

Financiële/personele/organisatorische gevolgen

De frequentie en de intensiteit van onderhoud aan de weg kan variëren en is mede afhankelijk van de wegcategorie/wegtype. Wegen van wegtype 3 (gemiddeld belaste weg) vereisen doorgaans vaker en intensiever onderhoud dan wegen van een lagere categorie door de hogere verkeersvolumes en de grotere belasting. Dit heeft financiële consequenties.

Communicatie/interactiviteit

Het aan de raad voorgestelde besluit is van belang als basis voor een op te stellen wegbeheerplan. Na akkoord op dit voorstel kan de volgende stap naar een nieuw wegbeheerplan gezet worden, de vaststelling van het gewenste kwaliteitsniveau van de verschillende wegen.

Advies van de raadscommissie

De meeste voorstellen worden eerst aan de raadscommissie voorgelegd. Na de behandeling vul je je voorstel aan met het advies van deze commissie.

Ter inzage liggende stukken

Drie tekening (2024-30A, 2024-30B en 2024-30C) met daarop de wegtype indeling van de wegen in beheer bij de gemeente Terschelling.

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

H.M. de Jong,	mr. R.S. Cazemier,
secretaris/directeur	wnd burgemeester